

4. Система удобрення сільськогосподарських культур в землеробстві початку XXI століття : моногр. / за ред. С. А. Балюка, М. М. Мірошніченка. Київ, 2016. 400 с.

5. Лень О. І. Продуктивність ячменю ярого залежно від технології вирощування. Наукове забезпечення інноваційного розвитку агропромислового комплексу в умовах змін клімату : Міжнародна наук.-практ. конф. молодих вчених і спеціалістів. Дніпро, 2017. С. 117–119.

6. Моргун В. В., Швартау В. В., Кірізій Д. А. Фізіологічні основи отримання високої продуктивності зернових злаків. Фізіологія рослин : Проблеми та перспективи розвитку. Київ : Логос, 2009. Т. 1. С. 11–42.

ОСОБЛИВОСТІ СОРТІВ ЖИТА ОЗИМОГО ЗАРУБІЖНОЇ СЕЛЕКЦІЇ

*Синяговська О. В.,
здобувач вищої освіти СВО Магістр
факультету агротехнологій та екології
Науковий керівник – Баган А. В.,
кандидат сільськогосподарських наук*

Під час вирощування сортів жита озимого необхідно використовувати матеріал різного походження. Так, селекційні та місцеві сорти даної культури відрізняються цілим рядом найважливіших біологічних і господарсько-цінних властивостей: неперевершеною зимостійкістю і посухостійкістю, меншою вимогливістю до умов обробітку, порівняно високою стійкістю до шкідників і хвороб. Разом з тим, їм властиві і багато недоліків: вони порівняно дрібнозерністі, недостатньо продуктивні, сильно вилягають тощо.

Саме тому слід ширше використовувати багатий досвід деяких європейських країн, що є досить цікавим [1].

Німецькі сорти в умовах нашої країни досить продуктивні, крупнозерністі, досить стійкі до проростання, а також до вилягання, так як селекції в цих напрямках приділялася велика увага. Однак вони менш зимостійкі і цікаві більше для південних і західних районів України.

Сорти Польщі відрізняються більшою вимогливістю до вологи і високою продуктивністю, вони крупнозерні, зерно розміщене в колоску щільно, відносно зимостійкі. Деякі сорти мають високий вміст білка в зерні, відносно стійкі до бурі, стеблової іржі і борошнистої роси.

У селекційній роботі Швеції жита велика увага приділялася зимостійкості, високій продуктивності і якості зерна, стійкості до вилягання. Шведські сорти по ряду перерахованих ознак і властивостей цінні, головним чином, для зони із бідними на гумус ґрунтами.

Для такої ж зони досить важливі сорти Фінляндії, що відрізняються високою зимостійкістю, деякі з них виділяються високим вмістом білка в зерні (15% і вище), а окремі місцеві сорти – і стійкістю до снігової плісняви.

Сорти Чехії при вирощуванні в нашій країні відрізняються крупнозернистістю (маса 1000 зерен – 50 г і вище), стійкістю до вилягання, посухостійкістю, а деякі з них – і стійкістю до бурої іржі та снігової плісняви.

Крупнозернистістю і стійкістю до вилягання характеризуються сорти з Нідерландів і Бельгії, які також досить вимогливі до високого агрофону, зокрема до застосування добрив.

Цікаві і сорти Австрії, що відрізняються, відносно, хорошою зимостійкістю і крупнозернистістю.

В Югославії заслуговують на увагу переважно місцеві сорти, менш зимостійкі, але скоростиглі, порівняно стійкі до бурої іржі, посухостійкі і порівняно крупнозернисті.

Угорські сорти цінні своєю пристосованістю до обробітку на піщаних ґрунтах, стійкістю до вилягання і грибкових хвороб.

У Болгарії є цінні ендемічні місцеві сорти, що збереглися до теперішнього часу і широко вирощуються у виробничих умовах та відрізняються високою озерненістю колоса (схильні до автофертильності), щільним колосом, високим вмістом білка в зерні. Зустрічаються і цінні короткостебельні, стійкі до вилягання форми [2, 3].

Канадські сорти малозимостійкі, але добре облистяні і значно стійкі до грибкових хвороб. Ці сорти важливі для кормовиробництва. Те саме можна сказати і про сорти США – вони здатні давати велику зелену масу, з хорошим відростанням після скошування.

Для створення нових сортів необхідно залучати також все різноманіття форм дикого жита, які нерідко мають цінні біологічні та господарські властивості. Серед дикого жита зустрічаються форми з колоссям довжиною понад 20 см, щільним колосом і доброю озерненістю, що дають з одного колоса більше 4 г зерна (більше, ніж у 2 рази перевищують кращі сорти жита), з великим (маса 1000 зерен понад 50 г) неосипаючим зерном; високобілкові з вмістом білка до 20% і більше, а також форми з підвищеним кущінням і хорошою облистяністю.

Дике жито використовується в основному в якості батьківської форми, оскільки поряд з позитивними якостями воно володіє і рядом небажаних влас-

тивостей (ламкий колосовий стрижень у окремих форм, знижена зимостійкість і погана пристосованість до місцевих умов і ін.) [4].

Таким чином, для вирощування жита озимого у виробничих умовах необхідно враховувати прояв господарсько цінних ознак сортів різного походження залежно від ґрунтово-кліматичної зони.

Список використаних джерел

1. Исходный материал для ржи. *http: // selekcija.ru*
2. Єгоров Д. К. Перспективи вирощування жита. *Посібник українського хлібороба*. 2010. С. 239.
3. Романюк П. В. Вплив елементів технології вирощування на продуктивність посівів та якість зерна жита озимого. *Зб. наук. пр. Уманського НУС*. Умань, 2010. С. 39–47.
4. Цюк Ю. В. Формування агроценозу жита та його продуктивності залежно від технології вирощування в умовах північного Лісостепу України : *дис. на здобуття канд. с.-г. наук 06.01.09 рослинництво*. К., 2007. 172 с.

ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ

*Полежак Є. Ю.
здобувач вищої освіти СВО Магістр
факультету агротехнологій та екології
Науковий керівник – Ляшенко В.В.,
кандидат сільськогосподарських наук*

Головною метою інтенсивної технології є максимальна реалізація потенційної продуктивності пшениці шляхом раціональної мобілізації екологічних та техногенних факторів урожайності. Збільшення виробництва зерна має відбуватися насамперед за рахунок ефективного використання генетичного потенціалу нового покоління високопродуктивних сортів, що є найкращими досягненнями селекції.

Сучасні сорти озимой пшениці відзначаються високим потенціалом продуктивності і якості зерна. Особливої уваги заслуговує підвищення рівня його реалізації на основі маловитратних високоефективних і екологічно чистих заходів, якими є добір взаємодоповнюючих сортів, відповідних для них попередників у сівозміні та строків сівби.

Під час добору і використання сортів пшениці озимой найважливіше значення серед господарсько-цінних ознак і властивостей має їх урожайність. Відомо, що отримання високих та стабільних показників урожайності забезпечується шляхом оптимізації умов вирощування, передусім умов для фотосинтезу і